

Amasya Milletvekili Nevzat Şener ve Manisa Milletvekili Ertuğrul Akça'nın, 6122 sayılı Kanunun 4 ncü maddesiyle değişik 5434 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin (B) fıkrasında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Mebrure Aksoley'in 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 74 ncü maddesinin 4 ncü fıkrasından sonra bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/743, 2/548)

Amasya Milletvekili Nevzat Şener ve Manisa Milletvekili Ertuğrul Akça'nın, 6122 sayılı Kanunun 4 ncü maddesiyle değişik 5434 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin (B) fıkrasında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi (2/743)

21 . 10 . 1968

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

6122 sayılı Kanunun 4 ncü maddesiyle değişik 5434 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin (B) fıkrasında değişiklik yapılması hususundaki kanun teklifimiz gerekçesiyle birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğine emir ve müsaadelerinizi arz ederiz.

Saygılarımızla.

Manisa Milletvekili
Ertuğrul Akça

Amasya Milletvekili
Nevzat Şener

GEREKÇE

6122 sayılı Kanunun 4 ncü maddesiyle değişik 5434 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin (B) fıkrasında Emekli Sandığı iştirakçilerinden fiilî hizmet müddetleri 15 yıl ve daha fazla olanlardan ölenlerin dul ve yetimlerine maaş bağlanacağı açıklanmış olup, 15 yıldan az hizmeti olanların dul ve yetimlerine aylık bağlanacağına dair her hangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Aneak bu dul ve yetimlerden öyleleri var ki, bunlardan bâzıları ya akıl hastası olup akıl hastanelerinde belki de ömürleri boyunca yatmak talihsizliği ile başbaşa kalmış hiçbir yerden geliri olmayan zavallılar, yahut da cemiyet içine çıkamayıp çalışamayacak derecede mâlûl ve sakat olan biçarelerdir. Vesayet altındadırlar.

Bu hal karşısında akıl hastanelerine düşmüş olanların hastane ve ilâç ücretleri ile diğer zaruri masraflarını kısmen olsun karşılamak bedenen sakat olup çalışamayacak durumda olanların da idamei hayatlarını temin için kendilerine maaş bağlanması vicdani ve sosyal bir vazife telâkki edilmektedir ki, bu düşünceye sayın milletvekilli arkadaşlardan her hangi birinin (dahi) (olamaz) diyeceği asla vârit değildir.

Kanunların ihtiyaçlar karşısında çıkarılması ve gerektiği zaman değiştirilmesi vatandaşın hakkını korumak yönünden adalete uygun düşeceği cihetle esasen sayıları pek az olan bu gibilere maaş bağlanması için yukarıda bahsi geçen kanunda aşağıdaki şekilde değişiklik yapılmasını Yüce Meclisimize arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Ertuğrul Akça
Manisa Milletvekili

Nevzat Şener
Amasya Milletvekili

Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Mebrure Aksoley'in 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 74 ncü maddesinin 4 ncü fıkrasından sonra bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi
(2/548)

Cumhuriyet Senatosu
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı: 8162 - 04927

22 . 6 . 1967

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Mebrure Aksoley'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun yetmişdördüncü maddesinin dördüncü fıkrasından sonra bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gerekli işlemin yapılmasını rica ederim.

Ibrahim Şevki Atasâğın
Cumhuriyet Senatosu Başkanı

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun yetmişdördüncü maddesinin dördüncü fıkrasından sonra bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifimi ve gerekçesini ekli olarak sunuyorum. Lâzımgelen işlemin yapılmasını saygularıyla arz ederim.

İstanbul Senatörü
Mebrure Aksoley

GEREKÇE

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 74 ncü maddesinde babasından aylık almakta olan erkek evlât, mâlûl olacak olursa aylığı kesilmiyor. Lâkin aylığı kesilmiş veya hiç aylık bağlanmamış olan erkek evlât sonradan mâlûl duruma düşerse artık hiçbir hak tanınmıyor.

Mesclâ : 5434 sayılı Kanunun 75 nci maddesinde ise, evli olan kız çocuklar babalarının ölümünden sonra boşanır veya dul kalırsa, babalarından aylık bağlanıyor.

Aylıkları kesilen veya hiç aylık bağlanmamış olan erkek evlâtlar; sonradan çalışmayacak kadar mâlûl ve muhtaç duruma düşerlerse tekrar aylıklarının bağlanması sosyal adalet icabıdır. Bu noksanlığın giderilmesi için ilişik kanun teklifi hazırlanmıştır.

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No. : 2/548
Karar No. : 29

5 . 2 . 1968

Yüksek Başkanlığa

Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Mebrure Aksoley'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 74 ncü maddesinin 4 ncü fıkrasından sonra bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi, ilgili bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi.

Millet Meclisi (S. Sayısı : 890)

Gerekçede arz ve izah olunan hususlar, komisyonumuzca da uygun mütalâa edilerek teklif, 1 nci maddede yapılan değişiklikle kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Komisyonu

Başkanı	Sözcü		
Çankırı	Burdur	Ankara	Aydın
T. Akman	F. Kırbaşlı	A. Dalli	N. Mentеше
Çorum	Erzurum	Gaziantep	Maras
N. Yücer	G. Karaca	N. Sarıca	V. Pirinçcioğlu
	Çorum	Tekirdağ	
	H. İncesulu	H. Başol	

İSTANBUL SENATÖRÜ MEBRURE AK- SOLEY'İN KANUN TEKLİFİ

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 74 ncü maddesinin dördüncü fıkrasından sonra yeni bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 74 ncü maddesinin dördüncü fıkrasından sonra aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Babasından almakta olduğu aylığı kesilmiş olan veya hiç aylık bağlanmamış olan erkek evlât sonradan çalışmayacak kadar mâlûl ve muhtaç duruma düşerse, Emekli Sandığına yazılı müracaatını takibeden ay başından itibaren aylık bağlanır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükmünü Bakanlar Kurulu yürütür.

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 74 ncü maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı Kanunun 74 ncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Almakta oldukları aylıkları kesilen veya ölüm tarihinde aylığa müstehak olmayan erkek çocuklardan sonradan mâlûl ve muhtaç duruma girenlere, sandığa müracaatlarını takibeden aybaşından itibaren aylık bağlanır ve gerekirse 68 nci maddeye göre düzeltme yapılır.

MADDE 2. — Teklifin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No: 2/743
Karar No: 21

24 . 1 . 1969

Yüksek Başkanlığa

Amasya Milletvekili Nevzat Şener ve Manisa Milletvekili Ertuğrul Akça'nın, 6122 sayılı Kanun'un 4 nci maddesiyle değişik 5434 sayılı Kanununun 66 ncı maddesinin (b) fıkrasında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi, ilgili bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi :

Yapılan görüşmeler sonunda; kanun teklifinin başlığının değiştirilmesine, maddeye uygulamadaki kolaylığı sağlamak için açıklık verilmesine, iştirakçi veya emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü aylığı almakta iken, ölenlerin ölüm tarihinde aylığa müstahak bulunmayan ve aylığı kesildikten sonra mâlûl kalan erkek çocukların da bulunduğu bunların da müracaat ve sızlanmaları göz önüne alınarak, eşitlik ve adalet ilkelerine uygun olarak sosyal güvenlik yardımından yararlandırılmaları maksadı mülâhaza edilerek, yeni bir hüküm vaz'edilmesine ve geçici maddedeki : Bu kanunun yayımı tarihinden önce ek birinci (5434 sayılı Kanununun geçici 28 ncı maddesine göre toptan ödeme yapılmış veya yapılacak karı ve çocuklar (dâhil) ve ikinci maddeler kapsamına girmiş olanların da bu hükümlerden yararlanmalarına Komisyonumuzca karar verildi.

Teklif yapılan bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Komisyonu Başkanı ve bu rapor Sözcüsü Çankırı <i>Tahir Akman</i>	Balıkesir <i>Adnan Akın</i>	Bolu <i>Hasan Özcan</i>	Kâtip Bingöl <i>Mehmet E. Gündoğdu</i>	Çorum <i>Hilmi İncesulu</i>	Ankara Ahmet Dalı İmzada bulunamadı Manisa <i>Mithat Dülge</i>
			Urfa <i>Behice Boran</i>		

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Karar No. : 226
Esas No. : 2/743, 2/548

9 . 5 . 1969

Millet Meclisi Başkanlığına

Tetkiki hususu Komisyonumuza havale buyru olan, Amasya Milletvekili Nevzat Şener ve Manisa Milletvekili Ertuğrul Akça'nın, (6122 sayılı Kanununun 4 nci maddesiyle değişik 5434 sayılı Kanununun 66 ncı maddesinin (B) fıkrasında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi), ve ön havalesi uyarınca Maliye Komisyonunca teklif hakkında hazırlanan rapor, T. C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü ile Maliye Bakanlıği temsilcilerinin de katıldıkları Birleşimde görüşüldü.

5434 sayılı Kanununun 66 ncı maddesinin (B) fıkrası uyarınca Emekli Sandığı iştirakçilerinden fiili hizmet müddetleri 15 yıl ve daha fazla olanların ölümleri halinde dul ve yetimlerine aylık

bağlanmakta, 15 yıldan az hizmeti olan iştirakçilerin ölümleri halinde ise toptan ödeme yapılmaktadır.

Teklif, bu kabil kimselerin toptan ödeme ile ellerine geçen cüz'ü miktardaki parayı günlük ihtiyaçlarına sarf ederek, mütebaki yıllarını türlü zaruret ve yoksulluk içerisinde geçirdiklerinden bahisle, yetim ve dul maaşına müstahak olabilmek için fiili hizmet yılı tabanının (5) yıl olarak tesbitiyle, başkasının yardımını olmaksızın yaşantılarını devam ettiremeyenlere aylık bağlanmasını öngörmektedir. Çok mahdut sayıdaki bir kısım vatandaşlardan teklifteki şartları haiz olanların mağduriyetlerini önliyecek olan teklif Komisyonumuzca tüm olarak kabule şayan mütalâa edilmiş,

Maliye Komisyonunca kanun tekniği yönünden uygulamada melhuz tereddütleri izale bakımından, kanun başlığını ve başlığa uyularak madde metinlerini de yeniden düzenlemek suretiyle yapılan değişiklik ve ayrıca, ölüm tarihinde aylığa müstahak olmıyan veya aylığı kesilen erkek çocuklardan, muzdar durumda olanlara da aylık bağlanabilmesi için Kanuna yeni bir ek madde ilâvesini uygun gören Komisyonumuz Maliye Komisyonunca ilâve edilen bu ek madde hükmünü kapsıyan, Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Mebrure Aksoley'in aynı mahiyetteki teklifinin de bu teklif ile tevhidin ve görüşmelere, Amasya Milletvekili Nevzat Şener ve Mânisa Milletvekili Ertuğrul Akça'nın teklifinin esas alınmasına karar vererek, maddelerin görüşülmesine geçilmiş ve teklif Maliye Komisyonunca yapılan değişik şekliyle ve Komisyonumuzca da Ek 1 nei ile Ek 2 nei madde metinlerinde geçen (kovalıyan) deyimini yerine (takâbeden) deyimini koymak suretiyle kabul etmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasviplerine sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Başkan	Sözcü		
Kütahya	Zonguldak	Antalya	Balıkesir
M. Erez	K. D. Sungun	H. F. Boztepe	S. Koç
Çanakkale	Gümüşane	İstanbul	İstanbul
Ş. İnan	S. Ö. San	N. Eroğan	M. Güven
Maraş	Rize	Trabzon	Trabzon
V. Piriçcioğlu	E. Y. Akçal	E. Dikmen	H. Orhon
	Urfa		
	B. Hatko (Boran)		

Amasya Milletvekili Nevzat Şener ve Manisa Milletvekili Ertuğrul Akça'nın teklifi

6122 sayılı Kanunun 4 ncü maddesiyle değişik 5434 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin (B) fıkrasında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 6122 sayılı Kanununun 4 ncü maddesiyle değişik 5434 sayılı Kanunun 66 ncı maddesinin (b) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Devlet memurlarının vefatlarında, geride bıraktıkları dul ve yetimlerinden çalışmayacak ve cemiyet içine çıkamayacak kadar aklen ve bedenen hasta ve sakat olup vesayet altında bulunan ve bu durumları vasilerince tam teşekküllü hastane veya okul hastanesinden alınacak raporla tevsik ile birlikte, hiçbir yerden geliri (Ana, baba ve akrabadan miras yolu ile kendisine intikal etmiş gelir) olmadığı ve kendisine kanunen bakmakla mükellef ana, baba, evlât gibi hal ve vakti yerinde yakını da bulunmadığı mahkeme yolu ile isbat edilenlere, memurun hizmet süresinde onbeş yılı doldurmuş olma kaydı aranmaksızın fiilî hizmet süresinde beş yılı doldurmuş olması kâfi görülerek maaş bağlanır.

Vefatın işbu kanunun neşri tarihinden evvel vukuu halinde Emekli Sandığına veya Hazinece kendilerine toptan ödeme yapılmış olan aynı durumdaki dul ve yetimler de bu kanundan faydalanırlar.

Ancak, bu gibilerin toptan aldıkları paralar, bağlanacak olan aylıklarının dörtte biri kesilmek suretiyle mahsubedilir.

Maliye Komisyonunun değişikliği

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa ek ve geçici maddeler eklenmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki ek ve geçici maddeler eklenmiştir :

EK MADDE 1. — Fiilî hizmet süresi 5 yılı doldurduktan sonra vefat eden iştirakçilerin, ölüm tarihinde, başkasının yardımı olmaksızın hayatlarını devam ettiremeyecek derecede mâlûl ve muhtaç bulunan dul eşleri ile çocuklarına, yazı ile Sandığa müracaatlarını kovalıyan ay başından itibaren 15 yıl hizmet süresi üzerinden 68 nci maddedeki esaslara göre dul ve yetim aylığı bağlanır.

EK MADDE 2. — Ölüm tarihinde, aylığa müstahak olmayan veya aylığı kesildikten sonra, başkasının yardımı olmaksızın hayatlarını devam ettiremeyecek derecede mâlûl ve muhtaç duruma giren erkek çocuklara, yazı ile Sandığa müracaatlarını kovalıyan ay başından itibaren aylık bağlanır ve gerekirse 68 nci maddeye göre düzeltme yapılır.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunun yayımı tarihinden önce, ek birinci (5434 sayılı Kanunun geçici 28 ncı maddesine göre toptan ödeme yapılmış veya yapılacak karı ve çocukları dâhil) ve ikinci madde kapsamına girenler hakkında da bu maddeler hükmü uygulanır.

Bütçe Plân Komisyonunun değişikliği

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa ek ve geçici maddeler eklenmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Maliye Komisyonunun 1 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 1. — Fiilî hizmet süresi 5 yılı doldurduktan sonra vefat eden iştirakçilerin, ölüm tarihinde, başkasının yardımı olmaksızın hayatlarını devam ettiremeyecek derecede mâlûl ve muhtaç bulunan dul eşleri ile çocuklarına, yazı ile Sandığa müracaatlarını takibeden ay başından itibaren 15 yıl hizmet süresi üzerinden 68 nci maddedeki esaslara göre dul ve yetim aylığı bağlanır.

EK MADDE 2. — Ölüm tarihinde, aylığa müstahak olmayan veya aylığı kesildikten sonra, başkasının yardımı olmaksızın hayatlarını devam ettiremeyecek derecede mâlûl ve muhtaç duruma giren erkek çocuklara, yazı ile Sandığa müracaatlarını takibeden ay başından itibaren aylık bağlanır ve gerekirse 68 nci maddeye göre düzeltme yapılır.

GEÇİCİ MADDE — Maliye Komisyonunun geçici maddesi aynen kabul edilmiştir.

Amasya Milletvekili Nevzat Şener ve Manisa Milletvekili Ertuğrul Akça'nın teklifi

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Maliye Komisyonunun değişikliği

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Bütçe Plân Komisyonunun değişikliği

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklifin 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

